

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helgestadi[i], 1671

Liber IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

D. HAYMONIS
 HALBERSTADENSIS
 HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

LIBER IV.

CAPVT I.

*Qualiter post obitum Apostolorum intravit hæresis
 in Evangelium Dei.*

Post obitum beati Ioannis, & decessum Apostolorum, siue illius chori, qui à Domino susceperat vi-
 vae vocis auditum, statim ut in vacuum domum,
 ingerunt se pestilentes hæretici in Ecclesiam.

CAP. II.

Persecutio Trajani Imperatoris.

Sed & Trajanus Imperator adversum Christianos ma-
 ximam movit persecutionem: sub quo Simon, Hiero-
 solymorum Episcopus, accusantibus hæreticis, per di-
 es aliquot afflictus suppliciis, ad ultimum crucifigitur,
 admirante ipso Iudice, quod senex e. & xx. annorum
 crucis patibulum pertulisset. Tunc multa martyrum mil-
 lia jugulantur, quibus *Plinius Secundus*, Præses, motus,
 scribens ad Imperatorem, pro nostris deprecatur, af-
 ferens; nullum in eis crimen, nisi quod antelucanos hy-
 mnos Christo cuidam canerent Deo.

CAP. III.

De martyrio Simonis Episcopi Hierosolymitani.

Igitur Simone per martyrium resoluta, *Iustus* quidam
 suscepit ejus Episcopatum, Tunc urbis Romæ Ponti-
 fex

Sex Clemens novem annis sacerdotio functus, Evaristo reliquit Papatus ministerium.

CAP. IV.

De Ignatio forti athleta.

Tunc etiam Ignatius, post Petrum secunda successione, Antiochenus Episcopus, de Syriae partibus ad urbem Romam transmittitur, & pro confessione Christi, educitur ad bestias. Qui athleta Christi fortissimus in quadam Epistola sua, quam ad Romanos scribit, id etiam deprecatur, ne velint eum spe martyrii privare, in qua his ipsis utitur verbis, uti vere Christianissimus & immobilis à fide: *O salutare bestias, quæ præparantur mihi! Quando venient, quando emittentur, quando licebit eis frui carnibus meis? quas ego opto acriores parari, & invitabo ad devorationem mei, & deprecabor, ne forte, ut in nonnullis fecerunt, timeant contingere corpus meum: quin imo, etsi cunctabuntur, ego vim faciam, ego me ingeram. Date quæso veniam: ego quippe novi, quid expediat mihi. Nunc incipio esse Christi discipulus. Ignis, cruces, bestia, dispersiones ossium, discerptiones membrorum, totius corporis pæne, & omnia in me unum supplicia, diaboli arte quæsitæ, compleantur, dummodo Iesum Christum merear adipisci. Sed & multas alias scribit Epistolas; qui à Syria Romam navigans, & per omnes, quas ingrediebatur, exhortans ecclesias & confortans in domino, tandem, ut & ipse scribit, connexus & colligatus, decem Leopardis, militibus, datis ad custodiam, feliciter migravit ad Dominum.*

Qui bene in Canone missæ, post celebrationem Sanctorum Apostolorum cum egregiis martyribus ponitur. Nam qui valide Deum & Christum ejus, ob insignem fidei confessionem, ob clarissima scripta & facta, promeruit, valide potest pro nobis supplicare, ut vere dignissimus & hæres Petri Apostoli, tam morum, quam cathedræ successione.

Post Ignatium Heros successit in Episcopatum, quo tempore floret, vir æque insignis, *Quadratus*, celebris in prophetica gratia, cujus etiam opuscula habentur.

Longum est enumerare de singulis rectoribus, quæ fecerunt in Ecclesiis post Apostolos. Vnde illos commemorabimus, quorum fides ad nos pervenit & prædicatio, quorum exemplis erudita & solidata est Ecclesia, qui ardentiore Philosophia verbo Dei se consecrarunt, & ad salutare præceptum, primo indigentibus sua dividentes, ad prædicandum expediti, Evangelistarum functi sunt officio. Quos etiam, ut Apostolos, in initio fidei comitata est Spiritus Sancti gratia, & miraculorum præpotens secutus est effectus.

De

De quorum numero *Cerdon* Alexandrinus Episcopus de quo supra dictum est, qui XII. anno Trajani Principatus obiit. Succedit quidam, *Primus* nomine, quartus ab Apostolis.

CAP. IIX.

De morte Evaristi, & successione Alexandri Romani Pontificis.

Evaristus quoque Romanus Pontifex, post octo episcopatus annos obiit; Alexandro, venerabili & Apostolico viro, succedente.

CAP. IX.

Quomodo Iudaei sternuntur digna caede sub Trajano.

Interea, crescente Ecclesia, Iudaei seditionem moventes Alexandriae, & per Aegyptum, & per diversas terras, digna & innumera caede sternuntur sub Trajano. Trajanus XX. annis, sex mensibus minus, regnat.

CAP. X.

De morte Trajani.

Quo XX. annis, sex mensibus minus, Principatu perfuncto, huic *Adrianus* in sceptris succedit.

CAP. XI.

Regnum Adriani.

Tunc *Quadratus*, discipulus Apostolorum, de quo supra meminimus, & *Aristides* Atheniensis, scribunt libros de *Christiana religione* ad Adrianum; qui libri habentur insignes; ut Apostolicae doctrinae, & magnorum ingeniorum indicia. *Alexander* Papa sedit X. annos.

Tunc Alexander Papa, tertio Adriani anno, martyrio coronatur, & vii. ab Vrbe miliario, ubi decollatus est, sepelitur, sicut ejus gesta narrant.

Invenimus autem in retractatione Chronicarum Eusebii, quam Beda breviandi gratia ordinat prudenter & succincte, quod præfatus Pontifex non sub Adriano passus est, sed sub Trajano; quod ex hoc facile potest probari, quod *Adrianus* per *Quadratum*, libris de nostra religione compositis instructus, præcepit per Epistolam, Christianos sine objectione criminum non puniri,

Hic denique *Adrianus* Iudæos, secundo rebelles, ultima cæde domat, etiam eis ablata licentia introeundi in Hierosolymam, quam ipse in optimam muro-rum cœperat extructionem, & *Æliam* vocari de suo nomine instituit. Hic *Antinoe* amasio suo annuos agones instituit celebrari, & cœpit appellare *Antinoias*, & civitatem condit, ejus nominis *Antinoon*, & templum ei dicavit, sacerdotes & Prophetas instituit. Interea *Alexandro* finito per martyrium, *Sixtus* subrogatur Romæ. *Alexandriæ* vero *Primo* defuncto, *Iustus* Episcopus eligitor.

C A P. XV.

De Iudæis Episcopis Hierosolymorum.

Hierosolymæ vero primus ex gentibus creatur *Mar-*
cus Episcopus, cessantibus his, qui fuerant ex Iudæ-
is, qui sunt numero xiv, id est, *Jacobus*, frater Domini,
Simon, *Iustus*, *Zachæus*, *Thobias*, *Benjamin*, *Ioannes*, *Mat-*
thias, *Philippus*, item *Iustus*, *Levi*, *Effrem*, *Ioseph*, *Iudas*.

C A P. XVI.

De Basilide & Saturnino, hæresiarchis.

Per idem tempus humani generis hostis antiquus,
quasi bino ore sibilat; per *Basilidem* hæresiarcham,
ortum *Alexandriæ*, & *Saturninum*, genitum *Antiochiæ*,
conturbans Ecclesias. Hic *Basilides* comparat sibi disci-
pulos, quos facit, ad morem *Pythagoricum*, quinquen-
nio silere. Hos docet immolata absque conscientia re-
spectu degustare sine scrupulo, & indifferenter debere
in persecutionibus fidem negare.

C A P. XVII.

Blasphemia Saturnini & Carpocratis.

Saturninus autem eadem, quæ *Menander* supra dictus,
commentatur. *Carpocrates* autem quidam, *Simonis*
Magi, non, ut ille, clam, sed palam ac publice præstigia
depromit. Per hos imponuntur opprobria, incestus & stu-
pra promiscue habita, inter fratres & sorores & matres.
Sed hos facile per Domini gratiam, tunc in nostris pro-
babilis vita & eruditio, convincit & exuperat: inter
quos maxime *Egesippus*, discipulus Apostolorum, & di-
scipu-

scipulorum Christi contemporaneus, cujus insignes libri habentur, disputationibus & scriptis eos confutat, adeo ut cito evanescentibus prædictorum hæreticorum figmentis, felix efficiatur fama Christianorum: Ita ut omne genus hominum, patriis legibus & superstitionibus derelictis, à Diis ad Dominum Iesum concurreret, & discere ab eo, qui mitis est, & humilis corde, festinaret. *Adrianus* regnat annis XXI. *Thelephorus* sedit annis XI. *Hyginus* sedit quatuor annis. *Pius* sedit annis XII.

CAP. XIIII.

De morte Adriani, & imperio Antonini.

Interea moritur *Adrianus*, & imperat *Antoninus*, cognomento *Pius*. *Telesphorus* martyrio resolutus decedit; *Hyginus* succedit Apostolatus: sub quo *Valentinus*, *Cerdo*, & quidam *Marcion*, figmenta hæretica dogmatizant. *Hygino* autem decedente Romano, *Pius* fungitur sacerdotio. *Marcus* substituitur *Alexandriæ*, *Eumenide* defuncto; sed & *Marco* post X. annos mortuo, *Celadion* ejus gubernat Ecclesiam. *Pius* vero in urbe Roma, expleto sacerdotio, *Aniceto* sedem reliquit: sub quo *Egesippus* Romam venit, ibidem permanens usque ad Episcopatum *Eleutherii*, qui fuit post *Anicetum*. Tunc & *Iustinus* Philosophus Christi, & fidei nostræ contra *Marcionem*, tam viva voce, quam libris defensor, scribit ad *Antoninum* librum de Christiana religione, & obtinet gratiam pro nostris.

CAP.

CAP. XIX.

De Polycarpo insigni martyre.

Eo tempore Polycarpus ordinatus & eruditus ab Apostolis, Smyrnæorum Episcopus, longæva & innocenti vita venerabilis, pergat Romam, & corruptos per *Valentinianum* & *Cerdonem* ab hæretica labe castigat. Traditur eleganter narrasse de Ioanne Apostolo, quod cum apud Ephesum, lavandi gratia, balneum esset ingressus, & vidisset ibi Cerinthum; exiverit continuo non locutus, dicens: *fugiamus hinc, ne & balnea ipsa corrumpant, in quibus lavatur Cerinthus, veritatis inimicus.* Extant hujus præclara quædam opuscula, & Epistola ejus ad Philippenses, prævalida continens fidei monita & salutis. Hic autem post Antoninum *Pium*, imperante *Marco Aurelio Vero*, & *Antonino* filio ejus, cum *Lucio* fratre, vitam finivit martyrio.

CAP. XX.

Passio Polycarpi, discipuli Ioannis Evangelistæ.

Dignus est autem hic perpetua ecclesiæ commemoratione donari, celeberrima passione resolutus; quem in hoc nostro compendio, licet curtatis sermonibus, ob insigne ejus meritum, ob ipsius patrocinii suffragium, curavimus annotare. Hic ergo ante triduum, quam comprehenderetur, videt nocturna visione capitis sui cervical igne consumi, evigilansque fratribus sic interpretatur visionem, *se pro Christo esse arsurum.* Nec multo post insiliunt ejus com-

F

pre-

prehensores. Ad quos placido vultu progrediens, apponi mensam hostibus, quasi hospitibus jubet, & large epulas ministrari, impetrata per horæ spatium oratione. Deinde a sino sedens, ducitur ad tribunal. Cumque ingressus fuisset, audit vocem de cœlo: *Fortis esto Polycarpe.* Commonitus ergo à Proconsule multis sermonibus, ut habens ætatis suæ reverentiam juret per Fortunam Cæsaris, & dicat in Christum convitia: eleganti voce, & vere digna discipulo Ioannis, respondit: *Octuaginta, inquit, & sex annis servio ei, & nunquam me lesit, quomodo possum maledicere & blasphemare Regem meum, qui dedit mihi salutem? Non facio.* Comminante Iudice bestiarum immisiones, constanter ait; *adhibeantur.* Comminante quoque ignes; *secure, inquit, adhibe.* Tunc populis Smyrnæ civitatis, tam Iudæorum quam gentilium, conclamantibus: *Virus ardeat: destinatur ad ignem.* Quo extracto, depositis senior indumentis, ac Zona resoluta, calceamenta quoque pedibus tentat educere; quæ nunquam nisi à religiosis, semetipsum prævenientibus, resolvi consueverant. Sic namque ab omnibus venerabiliter colebatur. Exinde remissis manibus post tergum traditur igni. Sed cum, factò divinitus miraculo, non posset igne consumi, tandem à licitoribus mucrone transfoditur. Oblatus est Deo, tam victima, quam holocaustum, in odorem suavitatis.

CAP.

CAP. XXI.

De Iustino Doctore & Martyre.

Per idem tempus, supra dictus Philosophus Christi *Iustinus*, secundum jam librum, pro nostræ religionis defensione, conscriptum, offerens Iudicibus, remunerationem linguæ fidelis & eruditæ, martyrii recepit munus, accusante eum quodam Philosopho, *Crescente* nomine, doloso proditore, & tendente ei insidias, pro eo maxime, quod sæpe eum præfatus Iustinus suis disputationibus publice confudisset. Hic antequam proprium funderet sanguinem, etiam eorum, qui ante eum martyres extiterant, certamina describit. Extant & alia ejus opuscula præclara, & magnæ eruditionis indicia, quæ enumerare longum est. Anicetus Papa Romanus sedit annis XI.

CAP. XXII.

De Egesippo, Dionysio & Hieronymo.

Interea Aniceto obeunti, *Sotther* succedit, & *Celadioni* Alexandrino Agrippinus. Tunc & supra commemoratus Dionysius, Corinthiorum Episcopus, & Irenæus, insignes habentur. Hi scribunt libros & Epistolas, erudiunt Ecclesiam & confirmant. Quorum ingenii extant adhuc monumenta. Extat hujus præfati *Dionysii Epistola* ad Athenienses perlucida, invitans ad martyrium, pro lapsos arguens; in qua & illud designat, quomodo *Dionysius Areopagites* à Paulo instructus, primus Athenis Episcopus fuerit ordinatus. Sed & *Theophilus*, quem supra

diximus, Antiochiæ commentarios scribit, & hæreticos, qui tunc surrexerant, disputationibus præclaris confutat, & præcipue Marcionem, cum quo *Irenæus* & *Modestus* magnifice laborant. Sed & *Melito* Sardensis Antistes, & *Apollinaris* Ierapolitanus, celeberrimi habentur, & scribunt libros pro nostra intercessione *Antonino*, Imperatori Romano. Extant autem Melitonis multa & præclara opuscula, in quibus Ecclesiæ fidei regulam mira depingit ratione. Hic in libello, quem de explanatione scripturarum scribit, quasi in præfatione enumerat, quæ sint veteris Testamenti volumina, quæ in Canone debeant observari. *Irenæus de hæresi Encratitarum.*

CAP. XXIII.

De hæresi Encratitarum.

Tunc surgit hæresis *Encratitarum*, à *Saturnio* & *Marcione* descendens, damnantium cibos animalium, quos Deus cum gratiarum actione humanis usibus percipiendos destinavit: nuptias quoq; & fornicationem, & corruptionem pari, lege judicantium. Quorum auctorem quendam fuisse ajunt *Tatianum*, qui primo auditor fuit *Iustini*, sed in vita ejus nihil tale quidem prodidit; sed postquam ille martyrio resolutus est, abscidit se ab Ecclesiis, doctoris arrogantia tumidus. Et ut major cæteris existimaretur, proprium docendi instituit stylum. Verum hic *Tatianus*, collationem faciens quandam *Evangeliorum*, nescio quomodo, componit
unum

unum evangelium ex quatuor, quod *Diatefferon* nominant. Nam etiam nunc habetur à multis. Extat unus hujus ex multis libellus, quem *adversus gentes* scribit, qui ex omnibus scriptis ejus præcipuus, & valde utilis comprobatur. Per idem tempus pullulant innumeræ hæreses, & præcipue apud *Mesopotamiam*. Quibus fortiter obstat disertissimis disputationibus suis *Bardesanes* quidam, potens in verbo & doctrina, & vehemens Dialecticus, & libros scribit, maxime *adversus Marcionem*: quos propria lingua, hoc est *Syra*, compositos, discipuli ejus in *Græcum* vertere sermonem. *Sother* etiam hoc tempore Romanæ Ecclesiæ Episcopus pius, & clemens circa fratres & sanctos; indigentibus, quæ corporalis usus expetebat, large impartiens; cum se-
dit annis VII., vivendi finem facit. Et nos hic quarti voluminis finem faciamus.

